

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja

Druk nr 525

Warszawa, 18 grudnia 2015 r.

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- **w obronie życia i zdrowia nienarodzonych dzieci poczętych in vitro, o zmianie ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o leczeniu niepłodności, ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny oraz ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy.**

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Jana Klawitera.

(-) Wojciech Bakun; (-) Marek Biernacki; (-) Elżbieta Borowska; (-) Paweł Grabowski; (-) Jerzy Jachnik; (-) Bartosz Józwiak; (-) Norbert Kaczmarczyk; (-) Jan Klawiter; (-) Andrzej Kobylarz; (-) Paweł Kukiz; (-) Stefan Romecki; (-) Tomasz Rzymkowski; (-) Janusz Sanocki; (-) Anna Maria Siarkowska; (-) Paweł Skutecki; (-) Paweł Szramka; (-) Jacek Wilk; (-) Robert Winnicki; (-) Rafał Wójcikowski.

USTAWA

z dnia 2016 r.

w obronie życia i zdrowia nienarodzonych dzieci poczętych in vitro, o zmianie ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o leczeniu niepłodności, ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny oraz ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy.

Art. 1. W ustawie z dnia 25 czerwca 2015 r. o leczeniu niepłodności (Dz. U. z 2015 r. poz. 1087) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 dotychczasowa treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:
„2. Ustawa w żaden sposób nie ogranicza zakresu stosowania art. 157a ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553)”;
- 2) w art. 2 ust. 1 pkt 28 otrzymuje brzmienie:
„28) zarodek – dziecko poczęte w najwcześniejszej fazie rozwoju biologicznego, powstałe w wyniku połączenia gamety męskiej i żeńskiej;”
- 3) art. 4 otrzymuje brzmienie:
„Art. 4. Leczenie niepłodności jest prowadzone z poszanowaniem godności człowieka, prawa do życia prywatnego i rodzinnego, ze szczególnym uwzględnieniem prawnej ochrony życia, mając zwłaszcza na uwadze art. 1 ustawy z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży (Dz.U. Nr 17, poz. 78), zdrowia, dobra i praw dziecka, które należy rozumieć zgodnie z definicją wskazaną w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6, poz. 69). Żadne z działań podejmowanych na podstawie ustawy nie może naruszać praw i dobra dziecka poczętego.”;
- 4) w art. 9:
 - a. ust. 2 otrzymuje brzmienie:
„W przypadku zapłodnienia pozaustrojowego nie można dokonać zapłodnienia więcej niż jednej żeńskiej komórki rozrodczej.”;
 - b. ust. 3 otrzymuje brzmienie:
„Od zapłodnienia pozaustrojowego do umieszczenia komórki rozrodczej w ciele kobiety nie może upłynąć więcej niż 72 godziny. Jakikolwiek przerwy w biegu tego terminu są niedopuszczalne.”;
- 5) w art. 44 ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
„2) stosowaniu komórek rozrodczych i zarodków w procedurze medycznie wspomaganey prokreacji, w tym przetwarzaniu, testowaniu, konserwowaniu i dystrybucji, jeśli nie oddziałuje to ujemnie na dobro dziecka, które należy rozumieć zgodnie z definicją wskazaną w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6, poz. 69).”;
- 6) w art. 45 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:
„2. Postępowanie, o którym mowa w ust. 1 prowadzi się z poszanowaniem praw i dobra dziecka, które należy rozumieć zgodnie z definicją wskazaną w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6, poz. 69).”;

7) art. 57 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wywozu komórek rozrodczych lub zarodków z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i przywozu komórek rozrodczych lub zarodków na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z terytorium innych państw dokonuje bank komórek rozrodczych i zarodków, posiadający pozwolenie na wykonywanie tych czynności.”.

Art. 2. W ustawie z dnia z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2015 poz. 2082) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) uchyla się art. 75¹;
- 2) uchyla się art. 81¹.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 2 tygodni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Cel ustawy

Sytuacją powszechną jest to, że przepisy, które regulują te same dziedziny sfery życia znajdują się w różnych aktach normatywnych. Taka praktyka staje się czasem przedmiotem krytyki, jednak z innej strony znajduje także szereg uzasadnień praktycznych. Nie ulega jednak wątpliwości, że rekonstrukcja norm powinna się odbywać w oparciu o kontekst wszystkich systemowych rozwiązań, które dotyczą danej dziedziny. W konsekwencji, oczywistym jest również to, że poszczególne przepisy powinny być ze sobą spójne, niezależnie od ich umiejscowienia. Niedopuszczalna jest bowiem sytuacja, kiedy na podstawie dwóch odrębnych ustaw można dojść do odmiennych refleksji, oceniając tę samą sytuację. W efekcie, pożądaną praktyką legislacyjną jest uzupełnianie istniejących luk, tak by usunąć zarzut niekonsekwencji ustawodawcy i konieczności stosowania reguł kolizyjnych. Należy zauważyć, że taka sytuacja zawsze stanowi ostateczność, z uwagi na fakt, że próby godzenia sprzecznych na pozór norm są podejmowane przez sądy. Stanowi to jednak rozwiązanie ostateczne, bowiem sytuacją pożądaną jest to, kiedy to ustawodawca, posiadając ku temu odpowiedni mandat społeczny, podejmuje decyzję, jak rozstrzygnąć wynikającą z luki sytuację kolizyjną przez usunięcie jej za pomocą procesu legislacyjnego.

Niniejsza ustawa obejmuje swoim zakresem zmiany, które uzupełniają luki powstałe wyniku wejścia w życie ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o leczeniu niepłodności (Dz. U. z 2015 r. poz. 1087), wskazując jasny kierunek rozstrzygnięcia w sytuacjach, kiedy dane rozwiązania nie są wątpliwe w kontekście wymogu poszanowania godności, praw i dobra dziecka. Zmiany tworzą system spójny z obecnym ustawodawstwem, podkreślając konieczność respektowania godności człowieka od poczęcia. Ustawa wprowadza stan spójności między przepisami ustawy o leczeniu niepłodności oraz ustawy o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6, poz. 69). Ustawa usuwa także stan niespójności wewnątrz jednego aktu normatywnego, a mianowicie ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny z ustawą z dnia 6 stycznia 2000 r. dbając o jednolitość terminologiczną w poszczególnych jednostkach redakcyjnych dotyczących ochrony tego samego dobra. Wzmocnienia ochrony dobra dziecka wymaga także uchylenie dwóch przepisów ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2015 poz. 583).

2. Zmiana art. 2 ust. 1 pkt 28

Aktualnie obowiązująca definicja zarodka zawarta w ustawie o leczeniu niepłodności ma charakter wyłącznie medyczny, omijając tym samym osiągnięcia doktryny prawa, orzecznictwa, a także nauki. Zarodek zostaje sprowadzony jedynie do grupy komórek, co stanowi na popełnienie klasycznego błędu *pars pro toto* przy konstruowaniu omawianej definicji. W efekcie, powstała sytuacja, kiedy nie wiadomo, czy ustawodawca celowo umieścił zarodek poza znanymi dotychczas prawu kategoriami, do których niewątpliwie się zalicza, jak np. istota ludzka, życie ludzkie, dziecko poczęte itp., czy też ma charakter definicji jedynie częściowej, którą należy uzupełniać w oparciu o przepisy innych ustaw. Innymi słowy, wątpliwe jest, czy wskazana regulacja tworzy *lex specialis* w stosunku do pozostałych aktów normatywnych, ograniczając rozumienie zarodka w kontekście procedury leczenia niepłodności, czy też stanowi jedynie element konstrukcyjny definicji, która powinna powstać w wyniku interpretacji dotychczas istniejących przepisów.

Faza zarodkowa jest pierwszą fazą ludzkiego życia. Zgodnie z ustawą o Rzeczniku Praw Dziecka, zarodkowi przysługuje godność dziecka od momentu poczęcia. Również w rozumieniu przepisów ustaw z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży (Dz. U. Nr 17, poz. 78) zgodnie z art. 1 prawo do życia obejmuje również etap prenatalny rozwoju od momentu

poczęcia. W konsekwencji, każda regulacja ograniczająca lub modyfikująca zakres ochrony życia powinna pozostawać w zgodzie z art. 31 ust. 3 Konstytucji, z uwagi na fakt, że w sposób oczywisty dotyka gwarantowanej w ustawie zasadniczej wartości wyrażonej w jej art. 38.

W związku z powyższym, nie budzi wątpliwości konieczność usunięcia omawianej wątpliwości przez akt ustawodawcy, zgodnie z art. 31 ust. 3 Konstytucji.

3. Zmiana art. 4

Modyfikacja art. 4 stanowi konsekwencję postulatu zapewnienia spójności przepisom poszczególnych ustaw regulujących kwestię ochrony dobra dziecka. Przepis ma na celu usunięcie wątpliwości, co do granic możliwości ingerencji w dobro dziecka jasno wskazując, jak należy rozumieć podmiot będący beneficjentem tych praw.

Zmiana doprecyzowuje jedną z dotychczas już istniejących barier granicznych możliwości stosowania metod leczenia niepłodności, a mianowicie poszanowania dobra i praw dziecka. Wskazano, że niniejsza regulacja jest spójna z przepisami ustawy o Rzeczniku Praw Dziecka, zgodnie z którą, „dzieckiem jest każda istota ludzka od poczęcia do osiągnięcia pełnoletności”.

Konieczność wprowadzenia przedmiotowego doprecyzowania wynika również z norm konstytucyjnych, a w szczególności z art. 30 i 38 ustawy zasadniczej, chroniących odpowiednio godność i życie ludzkie. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego nie ma wątpliwości, że „od momentu powstania życie ludzkie staje się więc wartością chronioną konstytucyjnie. Dotyczy to także fazy prenatalnej”¹. Co więcej, mimo że Trybunał stwierdza, że intensywność ochrony życia w każdej jego fazie i okolicznościach nie musi być jednakowa, to nie pozostawia wątpliwości, że powinna ona być zawsze „dostateczna z punktu widzenia chronionego dobra”². W konsekwencji, należy wskazać, że nawet ograniczenie danego dobra chronionego powinno odbywać się w zgodzie z art. 31 ust 3 Konstytucji, a więc nie naruszać istoty danego dobra. Proponowana modyfikacja uzupełnia więc lukę, która mogłaby powodować wyłączenie części podmiotów, którym przysługują określone gwarancje, spoza hipotezy wprowadzonej normy, co budzi uzasadnione wątpliwości w kontekście możliwości naruszenia istoty danego dobra. Stąd też wynika potrzeba wprowadzenia wyraźnego zapisu dotyczącego standardów ochrony dziecko poczętego, zgodnie z którym żadne z działań podejmowanych na podstawie ustawy nie mogą naruszać jego praw i dobra.

Wskazane przedsięwzięcie uzasadniają także przepisy prawa międzynarodowego, które zgodnie z art. 9 Konstytucji wiążą Rzeczpospolitą. Objęcie ochroną życia ludzkiego od poczęcia znajduje uzasadnienie w ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską 30 września 1991 r. Konwencji Praw Dziecka z dnia 20 listopada 1989 r. (Dz.U. 1991 Nr 120, poz. 526). Mianowicie w preambule wskazanego aktu znajduje się deklaracja głosząca, że dziecko z uwagi na swą niedojrzałość fizyczną oraz umysłową, wymaga szczególnej opieki i troski, a zwłaszcza właściwej ochrony prawnej, zarówno przed, jak i po urodzeniu.

Wreszcie proponowana modyfikacja wprowadza stan spójności między ustawą o leczeniu niepłodności z pozostałym obowiązującym ustawodawstwem. Uznanie bowiem, że ochrona życia przysługuje istocie ludzkiej od pierwszych chwil istnienia, znalazło także wyraz ustawie z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży, która w art. 1 potwierdza objęcie zakresem ochrony fazę prenatalną życia ludzkiego, a co więcej przerwanie ciąży, co do zasady stanowi czyn

¹ Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 maja 1997 r., sygn. akt K. 26/96, OTK 1997 nr 2, poz. 19.

² *Tamże*.

zabroniony i karalny. Odwołanie się do ustawy z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochrony płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży (Dz.U. Nr 17, poz. 78) podkreśla obowiązującą w systemie prawa polskiego zasadę ochrony prawa do życia w fazie prenatalnej. Wskazane gwarancje stanowią, że instrumentalne wykorzystywanie ciała ludzkiego i niszczenie życia poczętego stanowi drastyczne naruszenie praw człowieka, którego nie da się usprawiedliwić żadnymi okolicznościami.

4. Zmiana art. 9

Zmiana ma na celu wzmocnienie ochrony godności, życia i zdrowia człowieka od poczęcia poprzez stworzenie norm gwarancyjnych, które zgodnie z aktualną wiedzą medyczną i zasadą proporcjonalności stosowanego środka do osiąganego celu, starają się pogodzić wolę osób starających się o dziecko z właściwą ochroną najmłodszych.

5. Zmiana art. 44

Zmiana stanowi konsekwencję opisanych wyżej modyfikacji. Wprowadza spójność w zakresie ochrony dobra i praw dziecka między ustawą o leczeniu niepłodności a ustawą o Rzeczniku Praw Dziecka w odniesieniu do działalności jaką prowadzą ośrodki medycznie wspomaganej prokreacji.

6. Zmiana art. 45

Zmiana stanowi konsekwencję opisanych wyżej modyfikacji. Wprowadza spójność w zakresie ochrony dobra i praw dziecka między ustawą o leczeniu niepłodności a ustawą o Rzeczniku Praw Dziecka w odniesieniu do działalności jaką prowadzą banki komórek rozrodczych.

7. Zmiana art. 57

Modyfikacja jest podyktowana potrzebą zapewnienia odpowiedniej ochrony praw i dobra dziecka, niezależnie od uwarunkowań terytorialnych. Aktualnie obowiązujący stan prawny tworzy niepożądany wyjątek w tym względzie.

8. Zmiana Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego

Proponuje się usunięcie regulacji pozwalającej nawiązać prawny stosunek rodzicielski dziecka urodzonego wskutek zastosowania procedury medycznie wspomaganej prokreacji w stosunku do mężczyzny będącego (wg oświadczenia) partnerem matki, który nie jest genetycznym ojcem dziecka. W opinii Sądu Najwyższego należy wskazać, że „przyjęta konstrukcja jest bardzo skomplikowana i pozostawia wykreowanie rodzinnego stosunku prawnego ojcostwa pomiędzy osobami obcymi poza wszelką kontrolą”³, jak również powinna być dostosowana do specyfiki normowanego stanu prawnego i mieć pozycję samodzielną, jeśli w ogóle uznać, że taka sytuacja jest dopuszczalna⁴. Wydaje się, że z perspektywy dobra dziecka nie stanowi to dobrego rozwiązania, a w konsekwencji zasadne jest usunięcie wskazanych przepisów.

9. Wejście w życie ustawy

Ustawa powinna wejść w życie w ciągu dwóch tygodni od momentu jej publikacji.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie spowoduje obciążeń dla budżetu państwa.

³ Sąd Najwyższy. Biuro Studiów i Analiz, *Uwagi Sądu Najwyższego do rządowego projektu ustawy o leczeniu niepłodności (Druk Sejmu RP VII kadencji 3245) z dnia 13 maja 2015 r.*

⁴ *Tamże.*

Warszawa, 12 maja 2016 r.

BAS-WAPEiM-905/16

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o obronie życia i zdrowia nienarodzonych dzieci poczętych in vitro, o zmianie ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o leczeniu niepłodności, ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny oraz ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy¹ (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Jan Klawiter)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2012 r. poz. 32, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt ustawy przewiduje zmianę artykułów 1, 2, 4, 9, 44, 45 i 57 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o leczeniu niepłodności (Dz. U. poz. 1087). Projekt zakłada zmianę definicji legalnej pojęcia „zarodek”. Projekt, odnosząc się do kwestii praw i dobra dziecka, odsyła do definicji pojęcia „dziecko” zawartej w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. z 2015 poz. 2086; „dzieckiem jest każda istota ludzka od poczęcia do osiągnięcia pełnoletności”). Projekt ogranicza – do jednej – liczbę żeńskich komórek rozrodczych, które mogą podlegać zapłodnieniu w procedurze zapłodnienia pozaustrojowego, oraz czas, jaki może upłynąć od zapłodnienia pozaustrojowego do umieszczenia komórki rozrodczej w ciele kobiety. W zakresie wymagań, jakie musi spełniać podmiot dokonujący wywozu i przywozu komórek rozrodczych i zarodków, zrównuje sytuację wywozu i przywozu z państw niebędących państwami członkowskimi UE i państw członkowskich UE.

Projekt zakłada uchylenie artykułów 75¹ i 81¹ ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2015 r. poz. 2082 oraz

¹ Tytuł projektu ustawy – w wersji przedstawionej przez wnioskodawców. Treść projektu – inaczej niż tytuł – nie zawiera propozycji zmiany ustawy – Kodeks karny, nie zawiera też przepisów innych – poza przepisem końcowym – niż zmieniające ustawę o leczeniu niepłodności oraz ustawę – Kodeks rodzinny i opiekuńczy.

z Dz.U. z 2016 r. poz. 406), dotyczących uznania ojcostwa dziecka poczętego w procedurze medycznie wspomaganiej prokreacji.

Proponowana ustawa ma wejść w życie po upływie dwóch tygodni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

Odnosząc się do treści projektu należy wskazać:

- w zakresie prawa pierwotnego – art. 168 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TfUE). Przepis art. 168 ust. 1 TfUE stanowi, że przy określaniu i urzeczywistnianiu wszystkich polityk i działań Unii zapewnia się wysoki poziom ochrony zdrowia ludzkiego. Działania Unii, nakierowane na zapobieganie chorobom i dolegliwościom ludzkim oraz usuwanie zagrożeń dla zdrowia fizycznego i psychicznego, uzupełniają polityki krajowe;

- w zakresie prawa wtórnego – dyrektywę 2004/23/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie ustalenia norm jakości i bezpiecznego oddawania, pobierania, testowania, przetwarzania, konserwowania, przechowywania i dystrybucji tkanek i komórek ludzkich (Dz. Urz. UE L 102 z 7.4.2004 r., str. 48 oraz L 188 z 18.7.2009 r., str. 14; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 15, t. 8, str. 291; dalej: dyrektywa 2004/23/WE). Dyrektywa 2004/23/WE ustanawia normy jakości i bezpieczeństwa dotyczące tkanek i komórek ludzkich przeznaczonych do stosowania u ludzi w celu zagwarantowania wysokiego poziomu ochrony zdrowia ludzkiego (art. 1). Dyrektywa ma zastosowanie do oddawania, pobierania, testowania, przetwarzania, konserwacji, przechowywania oraz dystrybucji tkanek i komórek ludzkich przeznaczonych do stosowania u ludzi oraz wytwarzanych produktów uzyskanych z tkanek i komórek ludzkich przeznaczonych do stosowania u ludzi. Dyrektywa nie zabrania państwom członkowskim utrzymania lub wprowadzania na swoim terytorium bardziej rygorystycznych środków ochrony, pod warunkiem że są one zgodne z postanowieniami TfUE. W szczególności państwo członkowskie może wprowadzać wymogi dotyczące dobrowolnego, honorowego oddawania, które obejmują zakaz lub ograniczenie przywozów tkanek i komórek ludzkich w celu zagwarantowania wysokiego poziomu ochrony zdrowia, pod warunkiem że spełnione są warunki TfUE (art. 4). W artykułach 8 i 9 dyrektywa określa też minimalne wymogi dotyczące wywozu i przywozu oraz monitorowania – w drodze od dawcy do biorcy – tkanek i komórek ludzkich z (i do) państw trzecich (nie będących państwami członkowskimi UE).

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Proponowana zmiana ustawy o leczeniu niepłodności nie jest sprzeczna z prawem UE. W szczególności art. 1 pkt 7 projektu dotyczący wymagań, jakie musi spełniać podmiot dokonujący wywozu i przywozu komórek rozrodczych

i zarodków zarówno z państw niebędących państwami członkowskimi UE jak i państw członkowskich UE, nie narusza art. 9 dyrektywy 2004/23/WE.

W zakresie proponowanej zmiany ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy projekt nie jest objęty prawem UE.

4. Konkluzja

Projekt ustawy o ochronie życia i zdrowia nienarodzonych dzieci poczętych in vitro, o zmianie ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o leczeniu niepłodności, ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny oraz ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy nie narusza prawa Unii Europejskiej.

Dyrektor
Biura Analiz Sejmowych

M. Warciński

Michał Warciński

Warszawa, 12 maja 2016 r.

BAS-WAPEiM-906/16

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie stwierdzenia – w trybie art. 95a ust. 3 regulaminu Sejmu – czy poselski projekt ustawy o ochronie życia i zdrowia nienarodzonych dzieci poczętych in vitro, o zmianie ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o leczeniu niepłodności, ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny oraz ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy¹ (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Jan Klawiter) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej

Projekt ustawy przewiduje zmianę artykułów 1, 2, 4, 9, 44, 45 i 57 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o leczeniu niepłodności (Dz. U. poz. 1087). Projekt zakłada zmianę definicji legalnej pojęcia „zarodek”. Projekt, odnosząc się do kwestii praw i dobra dziecka, odsyła do definicji pojęcia „dziecko” zawartej w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. z 2015 poz. 2086; „dzieckiem jest każda istota ludzka od poczęcia do osiągnięcia pełnoletności”). Projekt ogranicza – do jednej – liczbę żeńskich komórek rozrodczych, które mogą podlegać zapłodnieniu w procedurze zapłodnienia pozaustrojowego, oraz czas, jaki może upłynąć od zapłodnienia pozaustrojowego do umieszczenia komórki rozrodczej w ciele kobiety. W zakresie wymagań, jakie musi spełniać podmiot dokonujący wywozu i przywozu komórek rozrodczych i zarodków, zrównuje sytuację wywozu i przywozu z państw niebędących państwami członkowskimi UE i państw członkowskich UE.

¹ Tytuł projektu ustawy – w wersji przedstawionej przez wnioskodawców. Treść projektu – inaczej niż tytuł – nie zawiera propozycji zmiany ustawy – Kodeks karny, nie zawiera też przepisów innych – poza przepisem końcowym – niż zmieniające ustawę o leczeniu niepłodności oraz ustawę – Kodeks rodzinny i opiekuńczy.

Projekt zakłada uchylenie artykułów 75¹ i 81¹ ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2015 r. poz. 2082 oraz z Dz. U. z 2016 r. poz. 406), dotyczących uznania ojcostwa dziecka poczętego w procedurze medycznie wspomaganey prokreacji.

Projekt ustawy nie narusza prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa UE.

Projekt ustawy o obronie życia i zdrowia nienarodzonych dzieci poczętych in vitro, o zmianie ustawy z dnia 25 czerwca 2015 o leczeniu niepłodności, ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny oraz ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.**

Dyrektor
Biura Analiz Sejmowych
M. Warciński
Michał Warciński